

כחומר ביד היוצר

דליה מרקס

הרצאה 3

תשליך

אלכסנדר גרימסקי, תשליך

מִי אֵל כָּמוֹךָ
נִשְׂא עֶזְרוֹן וְעֵבֶר עַל פְּשַׁע לְשֹׂאֲרֵי־תַנְחַלְתּוֹ
לֹא הֶחֱזִיק לְעַד אֲפֹ כִי חָפַץ חֶסֶד הוּא:
יָשׁוּב יִרְחַמֵּנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ
וְתִשְׁלַיֵךְ בְּמַצְלֹת יָם כָּל חַטָּאוֹתֵם:
(מיכה ז, יח-יט)

המהר"ל, ספר המנהגים, ראש השנה, ט

אמר מהר"י סג"ל מה שנוהגין לילך בר"ה אחר סעודה אצל ימים ונהרות להשליך במצולות ים כל חטאותינו, משום דאיתא במדרש זכר לעקדה שעבר אברהם אבינו בנהר עד צוארו, ואמר הושיעה ה' כי באו מים עד נפש. והוא השטן שנעשה כמו נהר לעכב אותו מן העקדה. ומהר"י סג"ל נהג ג"כ להלוך אצל הנהרות. ואמר כשהולכין אל הנהרות ביום טוב אל יוליכו עמהם שום מזון כדי לזרוק אל הדגים שבנהרות להראות להם לשמוח בהן דאית ביה חילול יו"ט. [...]

שולחן ערוך, אורח חיים תקפ"ג, ב, ב

אוכלים ראש כפש לומר: נהיה לראש ולא לזנב, וזכר
לאילו של יצחק.

הגה: יש מדקדקים שלא לאכל אגוזים, שאגוז בגימטריא
חטא, ועוד שהן מרבים כיחה וניעה ומבטלים התפלה.
והולכין אל הנהר לומר פסוק: "ותשליך במצלות ים כל
חטאותם" וגו' (מיכה ז, יט). וגם נוהגים שלא לישן ביום
ראש השנה, ומנהג נכון הוא.

רבי משה בן ישראל איסרליש, תורת העולה, חלק ג נ"ו, ב

ומנהג של ישראל תורה הוא, במה שהולכים על מים
ואמרים תשליך במצולת ים הוא התהום, והיא
המקום היותר עמוק בים. והנה לפי הטבע של
היסודות שהמים יכסו הארץ, והארץ הוא המרכז,
והוא מקום הנמוך בכל העולם, והנה התגלות הארץ
לצורך בני אדם ולדרים עליה אינו בלא כוונת מכוון
והוא אשר חדש העולם כרצונו לתכלית ישוב הארץ,
ולכן אנו הולכים על המים לראות אשר שם חול
גבול לים, ואמר עד פה תבא ולא תוסף,

רבי משה בן ישראל איסורליש, תורת העולה, חלק ג נ"ו, ב

וכשאנו הולכים שם אנו רואים גבורתו של יוצר בראשית,
ולכן אנו הולכים על המים בראש השנה, שהוא יום הדין,
לשום כל אחד על נפשו ענין בריאת העולם, ושהשם
יתעלה מלך הארץ ועל זה נאמר תשליך במצולת ים
חטאינו, כי באמת המתבונן בענין מצולת ים ומכיר
שהעולם מחודש על ידי זה עומד על מציאות השם
יתעלה, ומתחרט על ידי זה על כל עונותיו, וחטאיו
נמחלים ועל דרך זה נשלכים החטאים במצולת הים, והוא
מבואר למשכיל.

רבי משה בן ישראל איסרליש,
דרכי משה, מנהגים אורח חיים,
תקפ"ג

שרואים דגים חיים
ואפשר שיהא לסימן
שלא תשלוט בנו עין
הרע ונפרה ונרבה
כדגים.

רבי ישעיה הלוי הורוויץ, ראש השנה, עמוד הדין

עוד שמעתי רמז גדול ונכון, כי הולכים למים שיש שם דגים, יען כי להדגים אין גבינים, ועיניהם תמיד פקוחות, כדי להתעורר עיני פקיחא דלעילא, שרומז על רחמים גדולים. והנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, רק עיניו פקוחות. ועל זה נאמר עורה למה תישן, וכתיב למה יעשן אפך בצאן מרעיתך, כי קשה העשן לעיניים וגורם שיהיו סגורות, ונחנו מתפללים שיהיו פקוחות [...] באם הוא באופן, שמתעורר בתשובה שלימה בלבו, ומשליך מעליו גילוליו, אז נופלים הם במצולות ים.

[תשליך בתל אביב](#)

[\(תל.אביב.פדיה האנציקלופדיה העירונית\)](#)

מדרש תנחומא, וירא כב, יב

”ביום השלישי”. וכי מאחר שהדרך קרובה, למה נתעכב שלשת ימים. כיון שראה שלא קבלו ממנו הלך ונעשה לפניהם נהר גדול. מיד ירד אברהם לתוך המים והגיעו עד ברפיו. אמר לנעריו בואו אחרי, ירדו אחריו. כיון שהגיעו עד חצי הנהר, הגיעו המים עד צוארו. באותה שעה תלה אברהם עיניו לשמים, אמר לפניו: רבוננו של עולם, בחרתני והורתני ונגלית לי ואמרת לי, אני יחיד ואתה יחיד, על ידך יודע שמי בעולמי והעלה יצחק בנך לפני לעולה ולא עכבתי. והריני עוסק בצוויך, ועכשו באו מים עד נפש. אם אני או יצחק בני טובע, מי יקים מאמרך. על מי יתיחד שמך. אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך, שעל ידך יתיחד שמי בעולם. מיד גער הקדוש ברוך הוא את המעין ויבש הנהר ועמדו ביבשה.

תפילות חדשות לתשליך

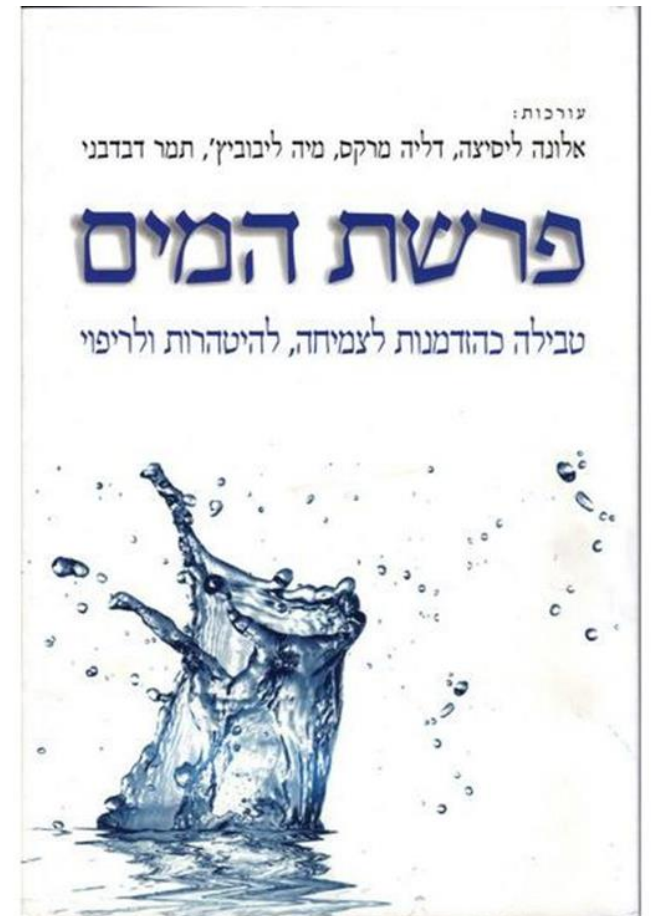
www.dalia-marx.com

מתוך כוונה לתשליך,
הרבה אורנה פילץ
(עמ' 150-151)

תֹּזְדָה לָכֶם אֶרֶץ וְשָׁמַיִם עַל הַמִּתְנָה הַמוֹחֶשֶׁת שְׁשַׁלְּחֶתֶם לָנוּ, עַל הַמַּיִם
הַמְּנַקִּים, הַמְּטַהְרִים וְהַמְּצַנְנִים אֶת הַגּוֹף וּמְרַגְּעִים אֶת הַנֶּפֶשׁ. מִשְׁקִים
וּמַעֲנִיקִים חַיִּים.

תֹּזְדָה לָכֶם שָׁמַיִם וְאֶרֶץ עַל הַמְּכַתֵּב שְׁשַׁלְּחֶתֶם לָנוּ, עַל הַמַּיִם הַמְּסַפְּרִים
לָנוּ כִּי טִבְעֵי לְהוֹלִיד מִחֻדָּשׁ, לְצַלֵּל לַמַּעֲמָקִים וְלַעֲלוֹת לְאוֹר הַפְּתוּחַ,
לְהַמְרִיא לְשָׁמַיִם וּלְהַגִּישִׁים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

מַיִם, כַּמָּה טוֹב שְׁאַתֶּם כָּאֵן. הִבְּאַתִּי אֶתִּי אֶת הַבִּקְבוּק עִם הַמְּכַתֵּב הַסּוּדִי
שְׁלִי. קָחוּ אוֹתוֹ אֶתְכֶם. עֲזְרוּ לִי, יֵשׁ בִּי דְבָרִים שְׁאֵינֶנִּי יְכוֹלָה עוֹד לְשֵׂאת,
דְּבָרִים שְׁלִי עִם עֲצָמִי וְעִם אַחֲרִים. אֲנִי מְשִׁיטָה אוֹתָם עֲלֵיכֶם כְּרַפְּסוּדוֹת
עֲמוּסוֹת. שְׂאוּ אוֹתָם אֶתְכֶם, הַחֲזִירוּ אוֹתָם לְתַהוֹמוֹת שְׁמָהֶם בָּאוּ, כְּדִי
שְׁלֵא יוֹכְלוּ לָשׁוּב אֵלַי. בְּבִקְשָׁה, הַחֲזִירוּ לִי הַשְּׁנָה אֶת עֲצָמֵי רְחוּצָה
וּנְקִיָּה, פְּתוּחָה לְעוֹלָם, רַעֲנָנָה וְרוּוִיָּה, שְׁטוּפָה מְכַאֵב וּמְצַעֵר, מְעַרְסֶלֶת
וּמְנַחֶמֶת.

מתוך: תשליך,
הרבה תמר דבדבני
(עמ' 152)

תשליך למים:

אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְאֲמוֹתַי,
סֶלַח לְכָל חַטָּאֵי וְהַשְׁלֵךְ לַמְּצוּלוֹת הַיָּם
אֶת כָּל מַעֲשֵׂי הָרָעִים.

אֲנֵא אֱלֹהִים

כְּמוֹ הַלֶּחֶם הַנֶּמֶס בַּמַּיִם
הַמַּס מִלְפָּנַי

אֶת הַכְּאֲבִים וְהַכְּשָׁלוֹנוֹת
שֶׁל הַשָּׁנָה הַחֹלְפֹת.

כְּמוֹ הַמַּיִם הַזּוֹרְמִים וְהוֹלְכִים
תֵּן בִּי אֶת הַכַּחַ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָמְךָ
בְּכָל יוֹם תָּמִיד.

תשליך לרוח:

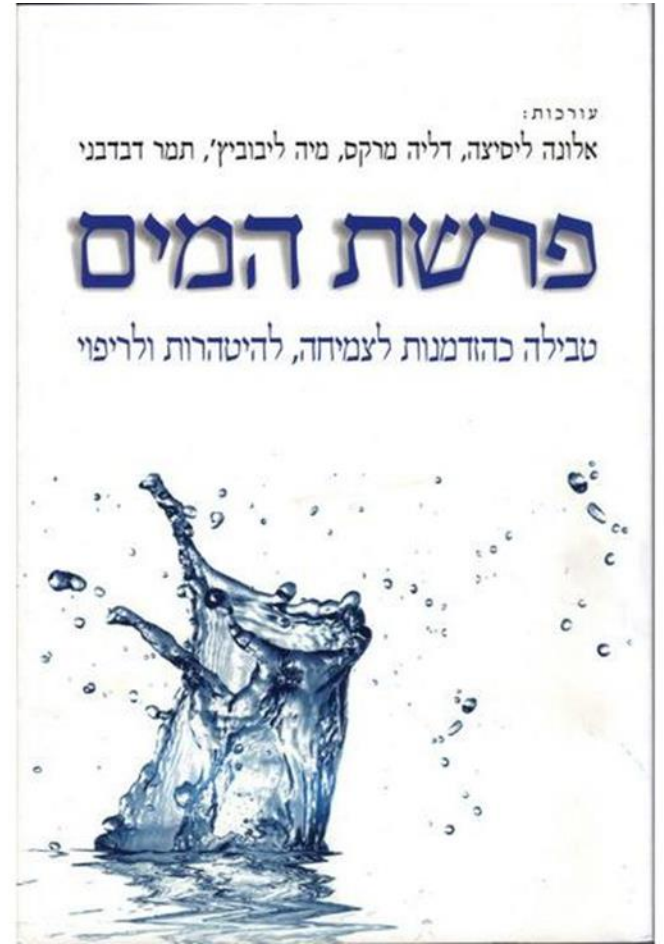
אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי וְאֲמוֹתַי,
סֶלַח לְכָל חַטָּאֵי וּפְזֹר לְרוּחַ הַנְּשִׂאת
אֶת כָּל מַעֲשֵׂי הָרָעִים.

אֲנֵא אֱלֹהִים

כְּמוֹ עָלִי הַשְּׁלֶכֶת הַנוֹשְׁרִים בַּסֶּתֶר
הַיָּר מֵעָלַי

אֶת הַכְּאֲבִים וְהַכְּשָׁלוֹנוֹת
שֶׁל הַשָּׁנָה הַחֹלְפֹת.

כְּמוֹ עֲנֵפֵי הָעֵץ הַמְּלַבְּלָבִים וְעוֹלִים
תֵּן בִּי אֶת הַכַּחַ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָמְךָ
בְּכָל יוֹם תָּמִיד.

נשליך, מארסיה פאלק

Casting Away

We cast into the depths of the sea
our sins, and failures, and regrets.
Reflections of our imperfect selves
flow away.

What can we bear,
with what can we bear to part?

We upturn the darkness,
bring what is buried to light.

What hurts still lodge,
what wounds have yet to heal?

We empty our hands,
release the remnants of shame,
let go fear and despair
that have dug their home in us.

Open hands,
opening heart —

The year flows out,
the year flows in.

נשליך

נשליך במקצולות ים
חטא, שגגה וחרטה.

בבואות חסרון ומעידה
ימוגו, יעלמו.

מה נוכל לשאת,
מה נוכל להשיל?

נצלל באפלה,
נהפך חשך לאור.

אילו מקאובים
עדין אצורים בנו?

אילו פצעים
טרם נרפאו?

נפתח את ידינו, נפיל
את שרידי הבושה

ונתיר יאוש ופחד
אשר נטועים בקרבנו.

ידים פתוחות

Marcia Falk, *The Days Between*,
Brandeis University
Press: Waltham,
2014,

כחומר ביד היוצר

דליה מרקס

הרצאה 4

וידוי